

ฟองช้ตองห้ามในคดีอาญา

ประภาศน์ อวยชัย

ราชบรียกัชคต ส้าน้กัชรรรมศาสตร์และการเมือง

ราชบรียกัชคยสถาน

คำส้าคัญ : ฟองช้, คดีอาญา

เรืองฟองช้ันน้มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ท้งคดีแพงและคดีอาญา โดยในคดีแพงได้มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพง มาตรา ๑๔๘ บัญญัติห้ามไว้ แต่ในเรืองนี้จะได้กล่าวเฉพาะเรืองฟองช้ในคดีอาญาเท่านั้น ซึ่งมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) ว่าสิทธินำคดีอาญามาฟองย้อมระงับไป “เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟอง” ซึ่งมีที่มาจากสุภาษิตกฎหมาย-โรมันที่แสดงออกเป็นภาษาละตินว่า “NEMO BIS RUNITUR PROEODEM DELICTO” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “NO ONE SHOULD BE PUNISHED TWICE FOR THE SAME FAULT” ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “บุคคลจะต้องไม่ถูกลงโทษสองครั้งส้สำหรับความผิดอันเดียวกัน” โดยถือเป็นหลักในการฟองคดีอาญาว่า การกระทำอันหนึ่งฟองร้องได้ครั้งเดียว กล่าวคือ เมื่อผู้ต้องหว่ากระทำความผิดอาญา ได้ถูกฟองเป็นจำเลยต่อศาลและศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด

ในความผิดซึ่งได้ฟอง โดยพิพากษายกฟองหรือพิพากษาลงโทษจำเลยก็ตาม สิทธิในการฟองคดีอาญานั้นยอมเป็นอันระงับไป จะนำคดีอาญานั้นมาฟองจำเลยใหม่ในความผิดอันเดียวกันอีกไม่ได้ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า ฟองช้ตองห้าม

หลักเกณฑ์ของการฟองช้ในคดีอาญา

ตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ อนุวรรค (๔) ที่ว่าสิทธินำคดีอาญามาฟองย้อมระงับไป ฯลฯ “เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟองนั้น” ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ๓ ประการคือ

๑. จำเลยต้องเป็นคนเดียวกัน
๒. คดีมีประเด็นข้อกล่าวหาในเหตุอย่างเดียวกัน และ
๓. มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว

ข้อ ๑. ที่ว่าจำเลยต้องเป็นคนเดียวกันนั้น มีหลักกฎหมายซึ่งเป็นหลักใหญ่ของการลงโทษ คือ คน ๆ เดียว ไม่

ควรต้องรับโทษในความผิดกรรมเดียวหลายครั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ คน ๆ เดียวไม่ควรต้องรับโทษในความผิดกรรมเดียวหลายครั้ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ จำเลยจะต้องถูกลงโทษจากการกระทำครั้งเดียวได้เพียงหนเดียวเท่านั้น ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะไม่ฟองถูกลงโทษหรือถูกดำเนินคดีอาญาในการกระทำอันเดียวกันสองช้ เพราะการกระทำอันนั้นฟองได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น

อุทาหรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๘/๒๕๘๒ วินิจฉัยว่า โจทก์เคยฟองจำเลยว่าทำค้หนาและปิดขวางทางสาธารณะครั้งหนึ่งแล้ว แต่ศาลยกฟอง บัดนี้โจทก์กลับมาฟองในข้อหาเดียวกันนั้นอีก โดยจำเลยไม่ได้ทำสิ่งก้ดขวางขึ้นใหม่ แม้โจทก์จะอ้างบทกฎหมายที่ขอให้ลงโทษมาต่างก้ก็ดี ก็ถือว่ากรกระทำของจำเลยเป็นความผิดครั้งเดียว ฟองโจทก์เป็นฟองช้ตองห้าม

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖๑-

๗๒๑/๒๔๘๔ วินิจฉัยว่า ยื่นเรื่องราวขอรับใบคุ้มครองโดยความเท็จไม่ผิดฐานฉ้อโกง และถูกเจ้าพนักงานเปรียบเทียบปรับเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว เจ้าพนักงานจะเปลี่ยนร่องทุกข์ใหม่และฟ้องจำเลยฐานฉ้อโกงในกรรมอันเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๓๘/๒๔๘๔ วินิจฉัยว่า เดิมโจทก์ฟ้องว่า จำเลยนำยาเส้น ๑๗๕ กรัมออกจากเขตโดยมิได้รับอนุญาต ศาลยกฟ้องโจทก์จึงฟ้องใหม่ว่าจำเลยนำยาเส้น ๑๗๕ กิโลกรัมออกจากเขต อ้างว่าในคดีก่อนตกกิโลกรัมไปเช่นนี้ ต้องถือว่าเป็นฟ้องซ้ำ เพราะแม้จำนวนจะต่างกัน แต่เป็นข้อหาในกรรมเดียวกันนั่นเอง ต้องยกฟ้อง

(๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๒/๒๔๘๖ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลยบังอาจขูดแร่มิได้รับใบสุทธิแร่ หรือใบอนุญาตขูดแร่ ซึ่งแร่ของกลางในคดีนี้เป็นจำนวนเดียวกับแร่ของกลางในคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยในคดีก่อนฐานข้อแร่ไว้โดยมิได้รับอนุญาตและนำแร่เคลื่อนที่โดยไม่มีหนังสือกำกับ และคดีนั้นศาลได้พิพากษายกฟ้อง คดีถึงที่สุดไปแล้ว เช่นนี้ ต้องด้วยข้อห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) จะฟ้องใหม่อีกไม่ได้

หมายเหตุ คดีนี้ ศาลฎีกาวินิจฉัยตีความไว้ด้วยว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) บัญญัติว่า “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้ ฯลฯ (๔) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่ง

ได้ฟ้อง ฯลฯ กฎหมายมีอยู่ดังนี้ การตีความจะเจาะจงหยิบยกเฉพาะถ้อยคำแยกเป็นตอน ๆ ไปมิได้ จะต้องดูข้อความทั้งหมดประกอบกัน แล้วพึงเล็งถึงความมุ่งหมายอันแท้จริงของกฎหมาย ซึ่งเมื่อพิเคราะห์ในการตีความดังกล่าวแล้ว จะตีความที่ขัดแย้งว่ากฎหมายมุ่งถึงว่ามีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในกรณีความผิดซึ่งได้ฟ้อง กรณีความผิดซึ่งได้ฟ้องในคดีหลังนี้ ได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว ฉะนั้นสิทธิของโจทก์ที่จะฟ้องคดีนี้จึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๖/๒๔๘๐ วินิจฉัยว่า คำพิพากษายกฟ้องคดีก่อนโดยวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยที่โจทก์กล่าวอ้างมาในฟ้องนั้นไม่แน่ชัดว่าจำเลยกระทำความผิดในเวลาใด ซึ่งจะลงโทษจำเลยสำหรับความผิดที่ขอให้ลงโทษไม่ได้ ดังนี้ ถือได้ว่าศาลได้พิพากษาในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว จะฟ้องอีกไม่ได้

(๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๑๙/๒๔๙๒ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานทำร้ายร่างกาย ศาลพิพากษาลงโทษแล้ว เมื่อผู้ถูกทำร้ายตาย โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานฆ่าคนตายไม่ได้ ไม่ว่าจะได้ยื่นฟ้องในระหว่างคดีไม่ถึงที่สุด หรือคดีถึงที่สุดแล้วก็ตาม

หมายเหตุ เพื่อให้ข้อกฎหมายในข้อนี้ชัดเจน ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในคดีนี้เห็นว่า แม้ความผิดฐานทำร้ายร่างกายกับความผิดฐานฆ่าคนตายจะเป็นความผิดคนละฐาน แต่ก็เกิดจากการ

กระทำอันเดียวกัน และเมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาแล้ว จะถือว่าได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดตามความหมายของมาตรา ๓๙ (๔) แล้วหรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อโจทก์ได้ฟ้องคดีแล้วโจทก์ก็ได้แต่จะขอแก้ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๓ การที่บทบัญญัติอนุญาตให้โจทก์ขอแก้ฟ้องได้นี้ก็แสดงให้เห็นว่าโจทก์ฟ้องใหม่ไม่ได้ แต่โจทก์จะขอแก้ฟ้องตามมาตรา ๑๖๓ ก็ไม่ได้ เพราะศาลชั้นต้นพิพากษาเสียแล้วเป็นอันหมดทาง แต่ครั้งจะให้โจทก์ฟ้องใหม่ก็จะทำอย่างไรกับคดีเก่าในที่สุดผลจะเป็นว่าจำเลยต้องโทษสองโทษด้วยกันเพราะการกระทำอันเดียวจะแปลกฎหมายข้อนี้ไปในทางขัดกับหลักใหญ่และทำให้ผู้ต้องโทษต้องเสียผลหาได้ไม่

(๗) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๖/๒๔๘๖ วินิจฉัยว่า โจทก์เคยฟ้องจำเลยฐานนำไม้เคลื่อนที่โดยมิได้รับอนุญาตและไม่มีใบเบิกทาง จนศาลพิพากษาลงโทษจำเลยไปแล้ว โจทก์จะกลับมาฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในคดีนี้ฐานไม้หวงห้ามยังมีได้แปรรูปไม้ในครอบครอง โดยไม่มีอัตราค่าภาคหลวงตามวันเวลาเดียวกันอันเป็นกรรมเดียวกันอีกไม่ได้ ถือว่าเป็นฟ้องซ้ำ

(๘) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๐๘/๒๔๘๖ วินิจฉัยว่า เดิมโจทก์เคยฟ้องจำเลยฐานเบียดความเท็จในความตอนหนึ่งต่อศาล ศาลพิพากษายกฟ้องจนคดีเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว โจทก์กลับมาฟ้องจำเลยในคดีนี้อีกโดยหาว่าเบียดความเท็จในข้อความอีกตอนหนึ่ง ซึ่งข้อความที่จำเลยเบิกครั้งหลังนี้กับครั้ง

ก่อนนั้นก็เป็นการเบิกความในกรรมเดียวกันและวาระเดียวกัน โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องจำเลยได้ครั้งเดียว โจทก์จะแบ่งฟ้องเป็นตอน ๆ ไม่ได้ มิฉะนั้นคดีจะหาเวลาสิ้นสุดได้ยาก

(๙) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๓๐/๒๕๐๔ วินิจฉัยว่า คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตจนถูกฟ้อง ศาลพิพากษาลงโทษไปแล้วพ้นโทษแล้วยังคงอยู่ในราชอาณาจักรตลอดมา โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษฐานเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตอีกไม่ได้ เป็นฟ้องซ้ำ และในกรณีเช่นนี้เป็นหน้าที่เจ้าหน้าที่สั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร

(๑๐) คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๙/๒๕๐๕ วินิจฉัยว่า จำเลยชกต่อยราษฎรคนหนึ่ง ตำรวจเข้าจับจำเลย จำเลยต่อยตำรวจนั้น ๑ ที จำเลยถูกฟ้องต่อศาลทหารฐานทำร้ายร่างกายราษฎรและตำรวจผู้นั้นจนศาลทหารได้ลงโทษจำเลยไปแล้ว โจทก์จะมาฟ้องจำเลยต่อศาลพลเรือนฐานต่อสู้อย่างเจ้าพนักงานอีกไม่ได้ เป็นการกระทำความผิดเดียว เป็นฟ้องซ้ำ

(๑๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๕/๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า คดีอาญาเรื่องก่อนโจทก์ฟ้องว่าจำเลยเบิกความอันเป็นเท็จในคดีแพ่งว่า โจทก์จ้างองที่คืนไว้กับจำเลย โจทก์ไม่ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยให้จำเลย ศาลพิพากษายกฟ้อง คดีถึงที่สุด โจทก์กลับมาฟ้องจำเลยว่าเป็นความอันเป็นเท็จในคดีอาญาเรื่องก่อนนั้นอีกว่าจำเลยไม่เคยเซ็นชื่อรับเงินดอกเบี้ยจากโจทก์และแสตมป์ในสัญญา

จำเลยก็ไม่ได้เป็นผู้ขีดฆ่า ดังนั้นการที่จำเลยเบิกความในคดีแพ่งและคดีอาญาเรื่องก่อนเป็นการเบิกความปฏิเสธการรับชำระดอกเบี้ยและหลักฐานการชำระดอกเบี้ยเช่นเดียวกัน จึงเป็นฟ้องซ้ำ

จำเลยต่างคนกัน หรือจำเลยเป็นคนละคน

ในคดีอาญา ถ้าจำเลยไม่ใช่จำเลยคนเดียวกัน คือมีการฟ้องจำเลยคนละคน แม้จะเป็นการกระทำความผิดในเรื่องเดียวกันโดยมีผู้กระทำความผิดหลายคนด้วยกัน ถึงแม้ศาลจะได้พิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องไปสำหรับจำเลยคนหนึ่งแล้ว พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายก็ยังมีอำนาจมาฟ้องจำเลยคนอื่น ๆ ในความผิดกรรมเดียวกันนั้นได้อีก โดยไม่ถือว่าเป็นฟ้องซ้ำ เพราะจำเลยที่ถูกฟ้องเป็นคนละคนและมีได้เป็นคู่ความในคดีก่อนนั่นเอง

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๕/๒๔๗๖ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องจำเลยผิดตัว ศาลพิพากษายกฟ้องคดีถึงที่สุดแล้วภายหลังโจทก์จึงฟ้องจำเลยที่ถูกขึ้นใหม่อีกสำนวนหนึ่ง ไม่เรียกว่าเป็นการฟ้องซ้ำ

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๔๘/๒๔๗๙ วินิจฉัยว่า คดีอาญา แม้ศาลจะพิพากษายกฟ้องจำเลยไปแล้วก็ตาม โจทก์ก็ยังฟ้องจำเลยอื่น ๆ ในความผิดอย่างเดียวกันนั้นได้อีก

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๖๗/๒๔๘๔ วินิจฉัยว่า การกระทำความผิดกรรมเดียวกันนั้น ถ้าโจทก์ฟ้องจำเลยต่างคนกันไม่เป็นฟ้องซ้ำตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๓๙ (๔) แม้ศาลจะพิพากษายกฟ้องคนที่ถูกฟ้องไปแล้วก็ตาม

(๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๑-๒๑๒/๒๔๙๐ วินิจฉัยว่า อัยการโจทก์แถลงแยกจำเลยคนหนึ่งไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก เพื่อสะดวกแก่การพิจารณาคดีสำหรับจำเลยคนอื่น ๆ ที่รับสารภาพศาลอนุญาตให้แล้ว ดังนั้นโจทก์ฟ้องคดีหลังเฉพาะตัวจำเลยที่ถอนนั้นใหม่ได้ไม่ต้องห้าม

(๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖๔/๒๕๐๕ วินิจฉัยว่า ฟ้องศาลทหารฐานพยายามฆ่าคน มีจำเลย ๓ คน จำเลยที่ ๑ และ ๓ ศาลทหารพิพากษาว่าไม่มี ความผิด ส่วนจำเลยที่ ๒ ฟังว่าทำร้ายร่างกายผู้เสียหายบาดเจ็บ ซึ่งเป็นความผิดที่ศาลพลเรือนพิจารณาพิพากษาได้ จึงพิพากษายกฟ้อง โจทก์มาฟ้องจำเลยทั้งสามต่อศาลพลเรือนใหม่ฐานร่วมกันทำร้ายผู้เสียหายถึงบาดเจ็บ ดังนั้นสำหรับจำเลยที่ ๑ และ ๓ ถือว่าได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องไปแล้ว ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๓๙ (๔) ศาลพลเรือนคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะจำเลยที่ ๒ เท่านั้น

(๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๖๔/๒๕๒๗ วินิจฉัยว่า โจทก์เป็นบุตรของผู้ตายตามความจริงแม้จะไม่ใช่บุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็ถือว่าเป็นผู้สืบสันดานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๕ (๒) โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

คดีก่อนพนักงานอัยการเป็นโจทก์

ฟ้อง ย ว่าจะแทงจำเลยแต่ไปถูกผู้ตาย คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าขณะที่ ย จะแทงจำเลย จำเลยได้จับตัวผู้ตายเหวี่ยงมาบังตัวไว้ และผลักไปข้างหน้าเป็นเหตุให้ผู้ตาย ถูก ย แทะถึงแก่ความตาย ดังนั้น การกระทำของ ย และจำเลยเป็นคนละส่วนกัน และในคดีก่อนจำเลยก็มีได้ถูกฟ้อง ด้วย ฟ้องโจทก์จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ

โจทก์ต่างคนกัน หรือโจทก์เป็น คนละคน

บุคคลผู้มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดี อาญาซึ่งได้แก่พนักงานอัยการและผู้เสียหายนั้น เมื่อมีการกระทำผิดความผิดเกิดขึ้น พนักงานอัยการและผู้เสียหาย ต่างก็มีอำนาจฟ้องด้วยกัน ยกเว้น คดีความผิดต่อส่วนตัว หรือที่เรียกว่า ความผิดอันยอมความกันได้ พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง เว้นแต่จะมี คำร้องทุกข์ตามระเบียบ และมีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อนก็ตาม ตาม หลักกฎหมายในเรื่องฟ้องซ้ำในคดี อาญานั้นไม่ถือเป็นสาระสำคัญ แม้ โจทก์จะเป็นคนละคนหรือต่างคนกัน กับโจทก์ในคดีซึ่งศาลมีคำพิพากษา เสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว ก็ตาม เช่น ในคดีอาญาเรื่องหนึ่ง พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยคนหนึ่งหรือหลายคน ต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาลงโทษจำเลยหรือพิพากษายกฟ้องโจทก์ คดีเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว เช่นนี้ผู้เสียหายจะนำคดีอาญามาฟ้อง จำเลยอีกในกรรมอันเดียวกันนั้นมิได้ เพราะกฎหมายใช้ถ้อยคำว่า “ในความผิดซึ่งได้ฟ้อง” ซึ่งเป็นการแสดงว่าความผิดนั้นได้มีการฟ้องไปแล้ว ผู้ใดจะนำ

มาฟ้องอีกไม่ได้โดยกฎหมายมิได้คำนึงว่าใครจะเป็นผู้ฟ้อง แต่มีเจตนากรรมที่จะคุ้มครองจำเลยทั่วไปไม่ให้อันตรายถูกพิจารณาในการกระทำอันถือว่าเป็นกรรมอันเดียวกันถึงสองครั้งเท่านั้น

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๔/๒๔๗๖ วินิจฉัยว่า ในคดีอาญาเรื่องใดที่มีเจ้าทุกข์หลายคนมีสิทธิฟ้องคดีได้นั้น มีเจ้าทุกข์คนหนึ่ง ได้ฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยไปแล้ว เจ้าทุกข์อื่นหมดสิทธิที่จะฟ้องขอให้ศาลลงโทษจำเลยนั้นซ้ำอีกได้

(๒) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๗๑/๒๔๘๓ วินิจฉัยว่า อัยการโจทก์ได้ฟ้องจำเลยฐานทำร้ายร่างกาย ศาลลงโทษไปแล้ว แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด โจทก์ในคดีนี้มายื่นฟ้องอย่างเดียวกันอีก ศาลเห็นว่าโจทก์ในคดีนี้จะมาฟ้องไม่ได้ เพราะโจทก์ขอที่จะขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๐ ก่อนศาลชั้นต้นพิพากษา แต่โจทก์ในคดีนี้ (ผู้เสียหาย) หาได้ทำเช่นนั้นไม่ เพราะศาลได้พิพากษาในความผิดของจำเลยแล้ว มิเช่นนั้นความผิดอันเดียวกันจะพิพากษาลงโทษได้ ๒ ครั้ง

(๓) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๘/๒๔๘๔ วินิจฉัยว่า การกระทำอันเป็นกรรมเดียวมีเจ้าทุกข์หลายคน เจ้าทุกข์คนหนึ่งฟ้องและศาลยกฟ้องไปแล้ว เจ้าทุกข์คนอื่นจะมาฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยอีกไม่ได้

(๔) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๖/๒๔๘๔ วินิจฉัยว่า จำเลยเคยถูกฟ้อง

เบิกความเท็จด้วยโจทก์คนหนึ่งและศาลยกฟ้องคดีถึงที่สุดไปแล้ว โจทก์ในคดีซึ่งเสียหายร่วมกับโจทก์ในคดีก่อนจึงมาฟ้องคดีนี้เช่นเดียวกันอีก ถือว่าฟ้องซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๕) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๓๕/๒๔๘๔ วินิจฉัยว่า เจ้าทุกข์ได้เป็นโจทก์ฟ้องจำเลยฐานฉ้อโกงมาครั้งหนึ่งแล้ว ศาลตัดสินยกฟ้อง เจ้าทุกข์โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์ คดีเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว ต่อมาพนักงานอัยการยื่นฟ้องจำเลยในคดีนี้ในข้อหาอย่างเดียวกัน และมีเจ้าทุกข์ได้ขอเข้าเป็นโจทก์ด้วยนั้น เมื่อคดีก่อนศาลพิพากษายกฟ้องโดยเห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่มีมูลเป็นความผิดฐานฉ้อโกงในคดีอาญา เป็นการสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ จึงต้องระงับไปตาม มาตรา ๓๙ (๔) พนักงานอัยการและผู้เสียหายในคดีจะมาฟ้องอีกไม่ได้พิพากษายกฟ้อง

(๖) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๐๑/๒๔๘๖ วินิจฉัยว่า กล่าวคำหมิ่นประมาทบุคคลสองคนในครั้งเดียวกัน ผู้เสียหายคนหนึ่งนำเรื่องขึ้นฟ้องร้องจนศาลพิพากษาลงโทษคดีเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว ผู้เสียหายอีกคนหนึ่งจะนำคดีมาฟ้องร้องอีกไม่ได้ ต้องห้ามตาม มาตรา ๓๙ (๔) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๗) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔/๒๔๙๑ วินิจฉัยว่า ศาลยกฟ้องในคดีเจ้าทุกข์เป็นโจทก์โดยวินิจฉัยว่า การกระทำตามฟ้องไม่เป็นผิดฐานฉ้อโกงและยกยกอนั้น ถือว่าเป็นการยกฟ้อง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว อัยการจะมาฟ้องจำเลยฐานยกยอกในกรณีเรื่องเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๘) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๘๒/๒๔๙๒ วินิจฉัยว่า ทนายโจทก์มาศาลแล้วจะเรียกว่าโจทก์ขาดนัดไม่ได้

ทนายโจทก์มาศาลแต่ไม่มีพยานมาสืบ จึงพิพากษายกฟ้องตั้งนี้ อัยการจะยื่นฟ้องกระทำผิดเรื่องนั้นใหม่ไม่ได้

(๙) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๓/๒๔๙๓ วินิจฉัยว่า โจทก์จำเลยถูกอัยการฟ้องหาว่าต่อสู้ทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันบนถนนหลวง ศาลได้ทำการพิจารณาและพิพากษาไปแล้ว โจทก์จะมาฟ้องจำเลยในการกระทำคราวนั้นอีกว่าจำเลยทำร้ายโจทก์ฝ่ายเดียวถึงบาดเจ็บไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๑๐) คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๒/๒๔๙๖ วินิจฉัยว่า เดิมพนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องจำเลยฐานทำร้ายร่างกาย (โจทก์คดีนี้) และศาลพิพากษาลงโทษจำเลยจนคดีถึงที่สุดไปแล้ว โจทก์คดีนี้จะกลับมาฟ้องจำเลยฐานชิงทรัพย์ในกรรมเดียวกันนั้นอีกไม่ได้

(๑๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๔๙๖ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายฟ้องจำเลยฐานฆ่าบุตรผู้เสียหายโดยไม่เจตนาตามมาตรา ๒๕๑ ก่อนวันนัดไต่สวนมูลฟ้องอัยการฟ้องจำเลยฐานชกต่อยวิวาททำให้คนตายตามมาตรา

๒๕๓ ในมูลกรณีเดียวกัน ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยไปตามมาตรา ๒๕๓ แล้วสิทธิของผู้เสียหายที่ได้ฟ้องไว้แล้วย่อมระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๔)

(๑๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๒๕/๒๕๐๐ วินิจฉัยว่า มารดาผู้ตายฟ้องจำเลย ศาลไต่สวนมูลฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้องโดยคดีไม่มีมูลเสร็จเด็ดขาดแล้วอัยการมาฟ้องจำเลยในข้อหาอันเดียวกันอีกไม่ได้

(๑๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๓๗/๒๕๐๑ วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายฟ้องจำเลยก่อนว่า ฆ่าคนตายโดยเจตนา ต่อมาอัยการฟ้องจำเลยฐานฆ่าคนตายโดยประมาท ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยตามฟ้องของอัยการตั้งนี้ สิทธิของผู้เสียหายย่อมระงับไป โดยไม่ต้องคำนึงว่าโจทก์ฟ้องก่อนหรือหลังอัยการ (ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์)

(๑๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๗๗/๒๕๑๑ วินิจฉัยว่า ภริยาผู้ตายเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยฐานฆ่าสามีตายไว้ก่อนซึ่งศาลได้นัดไต่สวนมูลฟ้องไว้แล้ว ในระหว่างดำเนินคดีโจทก์ ผู้ว่าคดีได้ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงในการกระทำอันเดียวกันในฐานะทำร้ายร่างกาย ศาลแขวงพิพากษายกฟ้อง คดีถึงที่สุด สิทธิของโจทก์ระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๔) ดังคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๔๙๖

(๑๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๙๙/๒๕๑๒ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องคดีไว้ก่อน ต่อมาพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยและโจทก์ที่ ๒ ในคดีนี้ ในความผิดอันเกิดจากกรรมเดียวกัน ศาลสั่งให้รอคดีโจทก์ไว้จนกว่าคดีที่พนักงาน

อัยการเป็นโจทก์จะถึงที่สุด เมื่อศาลได้พิพากษายกฟ้องคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์โดยฟังว่าทั้งสองฝ่ายต่างไม่มีความผิดคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว โจทก์ซึ่งเป็นจำเลยในคดีนั้นด้วยจะกลับมาฟ้องร้องฟ้องให้ศาลทำการพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งเกิดจากกรรมอันเดียวกันนั้นอีก โดยให้ศาลพิพากษาเสียใหม่ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดกระไรได้ ทั้งนี้เพราะมาตรา ๓๙ (๔) นั้น ย่อมมีความมุ่งหมายว่าคดีอาญาที่มีผู้นำมาฟ้องร้องต่อศาลนั้นให้ทำได้แต่เพียงครั้งเดียวหรือคราวเดียว ห้ามการฟ้องซ้ำ ให้เป็นที่ยุ่งยากแก่การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล การที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ก่อนพนักงานอัยการจึงหามีความสำคัญแต่ประการใดไม่

(๑๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๙๖/๒๕๑๘ วินิจฉัยว่า คดีก่อนผู้เสียหายฟ้องจำเลยที่ ๑ ในคดีนี้ในข้อหาบุกรุก ความผิดต่อเสรีภาพและทำให้เสียทรัพย์ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า สิทธิครอบครองตึกพิพาทเป็นของจำเลย คดีโจทก์ไม่มีมูลพิพากษายกฟ้อง ต่อมาพนักงานอัยการได้นำการกระทำอันเดียวกับคดีก่อนมาฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีนี้อีกในข้อหาบุกรุก แม้คดีก่อนศาลอุทธรณ์จะพิพากษายืน คดีถึงที่สุดหลังจากที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีนี้ก็ก็ตามก็ถือได้ว่า สำหรับจำเลยที่ ๑ ในคดีนี้ได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องแล้ว สิทธิของพนักงานอัยการที่นำคดีนี้มาฟ้องจึงระงับไป และแม้จำเลยที่ ๒ มิได้เป็นคู่ความในคดีก่อนก็ตาม ก็ย่อมได้รับผลตามคำพิพากษาคดีก่อนด้วย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) มุ่งหมายถึงการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดนั้น ๆ หาได้หมายถึงฐานความผิดที่ขอให้ลงโทษจำเลยไม่

(๑๗) คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๙/๒๕๒๐ วินิจฉัยว่า โจทก์เป็นบิดาผู้ตายฟ้องจำเลยฐานฆ่าผู้ตายไว้ก่อน ต่อมาอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยฐานประมาททำให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย ศาลพิพากษาเสร็จเด็ดขาดลงโทษจำเลย คดีถึงที่สุดดังนี้ เมื่อการกระทำของจำเลยครั้งเดียว เป็นกรรมเดียว แม้จะถูกฟ้องต่างข้อหากัน เมื่อได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่อัยการฟ้องแล้ว สิทธิคดีของโจทก์แม้จะได้ฟ้องไว้ก่อนก็ต้องถือว่าระงับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๑๘) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๓๘/๒๕๒๗ วินิจฉัยว่า ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๒๕ ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ ศาลนัดไต่สวนมูลฟ้องวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ครั้นวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๕ อัยการฟ้องจำเลยในความผิดกรรมเดียวกัน แต่ขอให้ลงโทษตามมาตรา ๓๙๑ จำเลยให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นพิพากษาปรับจำเลย การที่ศาลจะใช้ดุลพินิจสั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกันหรือไม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๓ ก็ต่อเมื่อปรากฏต่อศาลโดยศาลรู้เองหรือโดยโจทก์ยื่นคำร้องในระยะใดก่อนมีคำพิพากษาว่าอัยการและผู้เสียหายต่างฟ้องเรื่องเดียวกัน ในศาลเดียวกันหรือต่างศาลกัน

เมื่อศาลไม่รู้ดังกล่าว และการกระทำ ความผิดของจำเลยตามที่ผู้เสียหายฟ้องได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว ในคดีที่อัยการเป็นโจทก์ สิทธิของผู้เสียหายที่เป็นโจทก์ในการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

ข้อ ๒. คดีมีประเด็นข้อกล่าวหาในเหตุอย่างเดียวกัน คดีอาญาที่จะถือว่าเป็นฟ้องซ้ำต้องห้ามมิให้ฟ้องใหม่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ อนุ ๔ นั้น ต้องเข้าลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่ง คือประเด็นข้อกล่าวหาในคดีก่อนกับคดีหลังต้องเป็นเหตุอย่างเดียวกัน หรือการกระทำอันเดียวกัน ดังที่เรียกกันในสำนวนตามกฎหมายว่า “ในความผิดกรรมเดียวกัน”

ความผิดกรรมเดียวกันนั้น หมายถึงความถึงกรรมหรือการกระทำอันเป็นสาระสำคัญในความผิดซึ่งอาจมีลักษณะต่าง ๆ กัน คือเป็นความผิดที่ประกอบด้วย การกระทำอันเดียวกันได้ หรือเกิดจากการกระทำหลายอัน อันทำให้เกิดเป็นความผิดอันหนึ่งก็ได้ และการกระทำหลายอันที่ได้กระทำลงไปโดยมีเจตนาอันเดียวกันก็ถือเป็นความผิดกรรมเดียวแต่เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท เมื่อได้ฟ้องไปจนกระทั่งมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องไปแล้วก็ย่อมมาฟ้องจำเลยคนเดียวกันในความผิดกรรมนั้นอีกไม่ได้

ในเรื่องประเด็นข้อกล่าวหาในเหตุอย่างเดียวกัน ได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๑๙/๒๔๙๒ วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่เป็นบรรทัดฐานมาจนถึงปัจจุบันว่า หลักทั่วไปในการฟ้องคดีมีว่า การ

กระทำอันหนึ่งพึงฟ้องร้องได้ครั้งเดียว กฎหมายของเราก็มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) ซึ่งกล่าวว่า สิทธินำคดีอาญามาฟ้องร้องระงับไปเมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว คำว่า “ในความผิด” นี้ หาได้หมายถึงในฐานความผิดไม่ แต่หมายถึงการกระทำอันหนึ่ง ๆ เช่น โจทก์ฟ้องว่าจำเลยยกยอกทรัพย์ ศาลพิพากษายกฟ้อง โจทก์จะมาฟ้องว่าจำเลยฉ้อโกงในการกระทำเดียวกันนั้นไม่ได้ แต่ถ้ามาตรา ๓๙ (๔) หมายถึงในฐานความผิดที่ได้ฟ้อง การกลับมาฟ้องเป็นฉ้อโกงก็คนละฐานกับที่ได้ฟ้องแล้ว ก็ย่อมจะฟ้องได้ ซึ่งเป็นไปไม่ได้สำหรับคดีนี้ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทำร้ายร่างกาย ศาลได้พิพากษาคดีถึงที่สุดแล้ว บัดนี้ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย การตายของผู้เสียหายนี้เกิดจากการกระทำซึ่งได้ฟ้องร้องและศาลพิพากษาถึงที่สุดแล้วนั่นเอง โจทก์จึงฟ้องอีกไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

นอกจากนี้ ยังได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๔๙๖ ซึ่งได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ยืนยันไว้อีกครั้งหนึ่งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) ซึ่งบัญญัติว่า สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปเมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง คำว่า “ในความผิด” ไม่หมายถึงในฐานความผิด แต่หมายถึงการกระทำอันหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นการกลับคำพิพากษาฎีกาก่อน ๆ เช่น คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๙/๒๔๘๓ และคำพิพากษาฎีกาที่

๑๗๔๒/๒๔๙๔ ที่เคยวินิจฉัยว่า ถ้า โจทก์ฟ้องคดีไว้ก่อนแล้วแม้ศาลจะได้ พิพากษาคดีอื่นที่ฟ้องภายหลัง แต่เป็น มูลกรณีเดียวกันนั้นเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว ก็ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะดำเนินคดีที่ฟ้อง ไว้ก่อนนั้นต่อไป บัดนี้เป็นอันชัดแล้วว่า แม้ผู้เสียหายจะฟ้องคดีไว้ก่อน ก็ จะดำเนินคดีต่อไปไม่ได้คดียอมระงับไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา มาตรา ๓๙ (๔)

อนึ่ง ยังมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๓๗/๒๕๐๑ วินิจฉัยในเรื่องความผิด กรรมเดียวกัน คำว่า “ในความผิดที่ได้ ฟ้อง” หาได้หมายถึงฐานความผิดไม่ โดยได้ให้เหตุผลนำฟังว่า การที่จำเลย จะผิดฐานอะไรนั้นอยู่ที่ข้อเท็จจริง กรรมเดียวกันจะให้ฟังข้อเท็จจริงต่าง กันได้อย่างไร เมื่อฟังลงโทษไปอย่าง หนึ่งแล้วจะให้ฟังอีกอย่างหนึ่งไม่ได้ และแม้จะฟังได้ก็จะขัดกับหลักใหญ่ใน การลงโทษ ศาลจะลงโทษสองซ้ำ จำเลย จะต้องโทษสองคำพิพากษาในกรรม เดียวกันไม่ได้

อุทธรณ์

ฟ้องซ้ำในความผิดกรรมเดียวกัน

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๓/ ๒๔๙๔ วินิจฉัยว่า การกระทำอันเป็น กรรมเดียวกัน เมื่อโจทก์ฟ้องขอให้ ลงโทษจำเลยสำหรับความผิดฐานหนึ่ง และศาลพิพากษาไปแล้ว โจทก์จะมา ฟ้องขอให้ลงโทษสถานอื่นไม่ได้

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๘/ ๒๔๙๙ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องว่าจำเลย บุกรุกและทำร้ายร่างกายในความผิดฐาน ทำร้ายร่างกาย อัยการได้ฟ้องและศาล

ตัดสินลงโทษจำเลย คดีเสร็จเด็ดขาด ไปแล้ว โจทก์จะมาฟ้องฐานบุกรุกอีก ไม่ได้ เป็นฟ้องซ้ำ เพราะความผิดฐาน บุกรุกและทำร้ายร่างกายเป็นกรรมและ วาระเดียวกัน

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๑๙/ ๒๔๙๒ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องขอให้ ลงโทษจำเลยฐานทำร้ายร่างกาย ศาล พิพากษาลงโทษแล้ว เมื่อผู้ถูกทำร้าย ตาย โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษจำเลย ฐานฆ่าคนตายไม่ได้ไม่ว่าจะได้ยื่นฟ้อง ในระหว่างคดีไม่ถึงที่สุด หรือคดีถึงที่สุด แล้วก็ตาม

(๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๐๘/ ๒๔๙๖ วินิจฉัยว่า เดิมโจทก์เคยฟ้อง จำเลยฐานเบียดความเท็จในความตอน หนึ่งต่อศาล ศาลพิพากษายกฟ้องจน คดีเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว โจทก์กลับมา ฟ้องจำเลยในคดีนี้อีก โดยหาว่าเบียด ความเท็จในข้อความอีกตอนหนึ่ง ซึ่ง ข้อความที่จำเลยเบียดครั้งหลังนี้กับครั้ง ก่อนนั้น ก็เป็นการเบียดความในกรรม เดียวและวาระเดียวกัน โจทก์ย่อมมี สิทธิฟ้องจำเลยได้ครั้งเดียว โจทก์จะ แบ่งฟ้องเป็นตอน ๆ ไม่ได้ มิฉะนั้นคดี จะหาเวลาสิ้นสุดได้ยาก

(๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/ ๒๔๙๖ (ประชุมใหญ่) ผู้เสียหายฟ้อง จำเลยฐานฆ่าบุตรผู้เสียหายโดยไม่ เจตนาตามมาตรา ๒๕๑ ก่อนวันนัดได้ สนวนมูลฟ้องอัยการฟ้องจำเลยฐานชก ต่อยวิวาททำให้คนตายตามมาตรา ๒๕๓ ในมูลกรณีเดียวกัน ศาลพิพากษา ลงโทษจำเลยไปตามมาตรา ๒๕๓ แล้ว สิทธิของผู้เสียหายที่ได้ฟ้องไว้แล้วยอม ระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๔)

(๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/ ๒๕๐๔ วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าไปในห้อง ซึ่งมีทรัพย์ของหลายคนเป็นเจ้าของ แล้วลักเอาทรัพย์ของคนหลายคนนั้น ไปคราวเดียวกัน ถือว่าการกระทำของ จำเลยเป็นกรรมเดียว ไม่ใช่แยกเป็นต่าง กรรมต่างวาระกัน เมื่อโจทก์ฟ้องขอให้ ลงโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ของเจ้าของ คนหนึ่ง ศาลลงโทษจำเลยไปแล้ว โจทก์ จะมาฟ้องจำเลยฐานลักทรัพย์ในคราว เดียวกันนั้นของคนอื่น ๆ อีกไม่ได้ ถือ ว่าเป็นฟ้องซ้ำ

(๗) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๑/ ๒๕๐๕ วินิจฉัยว่า กรณีบุกรุกเข้าไปใน บ้านเพื่อทำร้ายคนบนเรือนแล้วกระทำ ร้ายคนบนเรือนนั้น เป็นการกระทำ กรรมเดียว เมื่อศาลทหารได้พิพากษา ลงโทษจำเลยฐานทำร้ายร่างกายเสร็จ เด็ดขาดไปแล้ว โจทก์จะฟ้องจำเลยฐาน บุกรุกต่อศาลพลเรือนอีกไม่ได้ ต้อง ห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๘) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๙๐/ ๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า การที่จำเลยบุกรุกเข้า ไปทำร้ายร่างกายผู้เสียหายในเคหสถาน การบุกรุกเป็นกรรมเดียวและวาระเดียว กันกับความผิดฐานทำร้ายร่างกายซึ่ง เป็นเรื่องการกระทำผิดกฎหมายหลาย บท เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำเลย ฐานทำร้ายร่างกายไปแล้ว โจทก์จะ กลับมาฟ้องจำเลยฐานบุกรุกอีกไม่ได้ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๙) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๘๑/ ๒๕๐๗ วินิจฉัยว่า จำเลยไม่ได้รับอนุ ญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ ได้จึง

ยาให้บุคคลหนึ่งโดยประมาทเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายนั้นเป็นการกระทำการกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท เมื่อโจทก์ไม่ฟ้องจำเลยทุกบทกฎหมายเสียในคดีเดียวกัน กลับเลือกฟ้องจำเลยฐานประกอบโรคศิลปะโดยไม่ได้รับอนุญาต จนศาลพิพากษาลงโทษไปแล้วก็ได้ชื่อว่าความผิดของจำเลยซึ่งได้ฟ้องนั้นมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้วโจทก์จึงหมดสิทธิฟ้องจำเลยฐานทำให้คนตายโดยประมาทอีก มิฉะนั้น ความผิดกรรมเดียวของจำเลยก็จะถูกพิจารณาพิพากษาสองซ้ำสองหน ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๙๐/๒๕๐๖ และ ๑๗๗๗/๒๕๐๖)

(๑๐) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๐๕/๒๕๐๗ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยว่า จำเลยบุกรุกเข้าไปในร้านของนางแจ้งซัง แล้วทำร้ายนายยูนุชในทันทีที่ทำการกระทำของจำเลยในครั้งนั้นเห็นได้ว่าจำเลยมีเจตนาประสงค์ต่อผลโดยตรงต่อการทำร้ายนายยูนุช และจำเลยได้ทำร้ายนายยูนุชในทันทีที่เข้าไป การกระทำของจำเลยไม่ขาดตอน ทั้งการที่จำเลยทำร้ายนายยูนุชนั้นก็เหตุหนึ่งสอดแสดงถึงความที่ไม่มีเหตุอันสมควรที่จะเข้าไปในเคหสถานของนายแจ้งซังอันเป็นองค์สำคัญของความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖๔ อยู่ด้วย การกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวกันเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท เมื่อต้องคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดฐานทำร้ายร่างกายไปแล้ว สิทธิจะฟ้องจำเลยฐานบุกรุกย่อมระงับไป

(๑๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๗/

๒๕๐๘ วินิจฉัยว่า การที่จำเลยลักทรัพย์หลายสิ่งหลายเจ้าของอยู่ในเรือลำเดียวกัน และในคราวเดียวกัน ถือได้ว่าการลักทรัพย์เหล่านั้นเป็นกรรมเดียวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ จะถือว่าเป็นหลายกรรม เพราะเป็นทรัพย์หลายเจ้าของและจับของกลางได้คนละวันกันก็ไม่ได้ สิทธิที่จะนำคดีมาฟ้องจำเลยในการกระทำของจำเลยซึ่งเป็นกรรมเดียวกันนั้นจึงระงับไปเพราะมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

(๑๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๙๕/๒๕๐๙ วินิจฉัยว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานพยายามฆ่าคนตายโดยใช้ปืนสั้นยิง ๑ นัด เป็นการกระทำกรรมเดียววาระเดียวกับการกระทำของจำเลยซึ่งอัยการโจทก์ฟ้องจำเลยในคดีแพ่งที่ ๙๔๐/๒๕๐๗ โดยกล่าวหาแต่เพียงว่าจำเลยใช้ปืนสั้นยิงผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานให้ใช้อาวุธปืน เมื่อศาลพิพากษาลงโทษคดีถึงที่สุดแล้วโจทก์จะเอาการกระทำอันเป็นกรรมเดียวกันมาฟ้องจำเลยอีกโดยอ้างว่า ศาลยังมีได้พิพากษาในความผิดที่เกี่ยวกับชีวิต ซึ่งอัยการฟ้องไปในคดีนั้นได้แต่มีได้ฟ้องนั้นไม่ได้เพราะมาตรา ๓๙ (๔) นั้นไม่ได้หมายถึงในฐานะความผิดแต่หมายถึงการกระทำที่ก่อให้เกิดความผิดนั้น ๆ ดังนั้น ฟ้องของโจทก์จึงเป็นฟ้องที่ศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว สิทธินำคดีมาฟ้องของโจทก์ระงับไปแล้ว

(๑๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๔๑-๑๐๔๖/๒๕๑๒ วินิจฉัยว่า จำเลยทำผิดกรรมเดียวแต่โจทก์แต่ละคนแยกฟ้อง

จำเลยเป็นหลายสำนวนจะแยกสำนวนลงโทษจำเลยเรียงไปแต่ละสำนวนมิได้ มิฉะนั้น ก็จะกลายเป็นว่าจำเลยทำผิดเพียงครั้งเดียว แต่ถูกลงโทษในความผิดอันเดียวกันซ้ำกันหลาย ๆ ครั้งได้

(๑๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๕๖/๒๕๑๒ วินิจฉัยว่า ในคดีความผิดครั้งเดียวและกรรมเดียวกันเมื่ออัยการโจทก์ได้ฟ้องจำเลยและศาลได้พิพากษาลงโทษจำเลยเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว ผู้เสียหายจะฟ้องจำเลยในความผิดกรรมเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ แม้ว่าการกระทำหรือกรรมนั้นจะแบ่งแยกความผิดออกได้เป็นหลายฐาน หรือเป็นความผิดอาญาแผ่นดินกับความผิดที่ย่อมความกันได้ก็ตาม เพราะคำว่า “ในความผิด” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๓๙ (๔) มีความหมายถึงการกระทำอันหนึ่ง ๆ ในคราวเดียวกัน มิได้หมายถึงฐานความผิด

(๑๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๒/๒๕๒๒ วินิจฉัยว่า บุกรุกเข้าไปในบริเวณบ้านอันเป็นเคหสถานและฆ่าสุกรของโจทก์เพื่อลักหรือฆ่าสุกร เป็นกรรมเดียวกับข้อหาพยายามลักทรัพย์ ศาลยกฟ้องแล้ว คดีที่ฟ้องไว้ก่อนฐานบุกรุกทำให้เสียทรัพย์ สิทธิฟ้องคดีของโจทก์ก็ระงับไป

(๑๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๔๓/๒๕๒๒ วินิจฉัยว่า จำเลยต๋อย ส แล้วชักปืนออกยิง ส เอาปืนตบกกหู ส กระสุนไม่ลั่น ต่อเนื่องเป็นกรรมเดียว โจทก์ฟ้องคดีทำร้ายร่างกายศาลพิพากษาแล้วโจทก์ฟ้องคดีพยายามฆ่า เป็นฟ้องซ้ำ ตามมาตรา ๓๙ (๔)

(๑๗) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๘๐/

๒๕๒๓ วินิจฉัยว่า จำเลยที่ ๒ กับพวก ได้ร่วมกันข่มขืนกระทำชำเราหญิงเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๒๑ แล้วจำเลยที่ ๒ กับพวกยังควบคุมตัวผู้เสียหายไว้ตลอดเวลา มิได้ปล่อยให้เป็นอิสระ แม้จำเลยที่ ๒ จะได้ข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายต่ออีกในคืนวันที่ ๔ ติดต่อกับคืนวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๒๑ ก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องจากเจตนาเดิมเป็นความผิดกรรมเดียว โจทก์ฟ้องซ้ำคดีเดิมไม่ได้

(๑๘) คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔/๒๕๒๘ วินิจฉัยว่า ความผิดฐานกระทำอนาจาร เช่น จับต้องของสงวนก่อนข่มขืนกระทำชำเราก็เป็นความผิดกรรมเดียวกับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ดังนั้น เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำเลยในข้อหากระทำอนาจาร คดีถึงที่สุดแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องจำเลยในข้อหาข่มขืนกระทำชำเราย่อมระงับไป

ความผิดหลายกรรมต่างกัน

ความผิดหลายกรรมต่างกัน เป็นความผิดหลายกระทง ซึ่งเดิมเคยถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดต่างกรรมต่างวาระกันนั้น ถึงแม้จะมีการฟ้องร้องเป็นคดีอาญา และศาลได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องไปกรรมหนึ่งแล้ว โจทก์ก็ยังมีสิทธิที่จะฟ้องจำเลยคนเดียวกันนั้นในความผิดอีกกรรมหนึ่งได้โดยไม่ถือว่าเป็นฟ้องซ้ำ ต้องห้ามแต่ประการใด

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๖/๒๔๙๖ วินิจฉัยว่า จำเลยรับเงินไว้คน

ละคราวแล้วยกยอกเงินแต่ละคราวเป็นราย ๆ ไป ถือว่าเป็นการกระทำผิดต่างกรรมต่างวาระ เมื่อศาลพิพากษาลงโทษการยกยอกรายหนึ่งไปแล้ว โจทก์ฟ้องขอให้ศาลลงโทษการยกยอกรายอื่น ๆ อีกได้ ไม่เป็นการฟ้องซ้ำ

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๗๐/๒๕๐๐ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องว่า ค. บุกรุกไถที่นาในที่ดินของ ป ต่อมาโจทก์ฟ้อง ค กับ ร สามีมภริยาว่าบุกรุกไถทำนาแปลงเดียวกัน แต่คนละวันกัน ดังนี้ ยังไม่พอฟังว่าฟ้องซ้ำ ศาลจะยกฟ้องสำนวนหลังเสียทันทีไม่ได้

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๖๖/๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า จำเลยนัดคร่ำหมิงไปเพื่อการอนาจาร แล้วต่อมาในวันเดียวกัน จำเลยได้ข่มขืนกระทำชำเราหญิงนั้นด้วย ถือว่าความผิดฐานพาหมิงไปเพื่อการอนาจารและความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเป็นความผิดต่างกรรมต่างวาระกันเมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำเลยฐานพาหมิงไปเพื่อการอนาจารในคดีหนึ่งแล้ว ศาลย่อมพิพากษาลงโทษจำเลยฐานข่มขืนกระทำชำเราในอีกคดีหนึ่งได้

(๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๒๐/๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า การที่จำเลยใช้ไม้ตีทำร้ายผู้เสียหายสามคนในระยะเวลาติดต่อกันนั้น ถือได้ว่าการกระทำของจำเลยต่างกรรมต่างวาระกัน เมื่อโจทก์ฟ้องและศาลลงโทษจำเลยฐานทำร้ายร่างกายผู้เสียหายคนหนึ่งแล้ว คดียอมเสร็จเด็ดขาดไป เฉพาะกระทงความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้เสียหายคนนั้นเท่านั้น ส่วนกระทงความผิดที่จำเลยทำร้ายผู้เสียหายอื่นยังหาได้มีการพิจารณา

พิพากษาเสร็จเด็ดขาดไปไม่โจทก์จึงฟ้องจำเลยอีกได้ ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

(๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๓๐/๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า จำเลยนัดคร่ำผู้เสียหายจากทางเดินนำเข้ามาข้างทางห่างทางเดิน ๗ - ๘ วา แล้วร่วมกันข่มขืนกระทำชำเราผู้เสียหายในป่านั้นเป็นการกระทำอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน แม้โจทก์จะฟ้องจำเลยต่อศาลทหารในความผิดฐานนัดคร่ำแล้ว ก็ยังมีอำนาจฟ้องจำเลยในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราต่อศาลพลเรือนได้อีก

(๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๕/๒๕๐๗ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องจำเลยสองสำนวน สำนวนหนึ่งจำเลยรับของโจรกระป๋องของกลาง อีกสำนวนหนึ่ง จำเลยรับของโจรโคของกลาง แม้จะมีผู้พบเห็นว่าจำเลยพากระป๋องและโคของกลางไปในเวลาเดียวกัน แต่ถ้าจำเลยรับกระป๋องและโคของกลางไว้คนละวันแล้ว เช่นนี้ก็เป็นการกระทำต่างกรรมต่างวาระกัน ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้ทั้งสองสำนวน หากสำนวนหนึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำเลยไปแล้ว ศาลก็ลงโทษจำเลยอีกสำนวนหนึ่งได้ ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

(๗) คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๓๕/๒๕๐๗ วินิจฉัยว่า ในระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๐๕ จำเลยได้ใช้บ้านเรือนจำเลยทำการขายและสะสมอาหารโดยมิได้รับอนุญาต จำเลยได้ถูกฟ้องและศาลได้พิพากษาลงโทษจำเลยไปแล้ว ต่อมาในระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๐๕ ถึงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๐๕ จำเลยได้ใช้บ้านเรือนจำเลยทำการขายและสะสม

อาหารโดยมิได้รับอนุญาตอีก จำเลยจึงถูกฟ้องว่ากระทำความผิดในครั้งหลังนี้อีกด้วย การกระทำของจำเลยครั้งหลังนี้เป็นกรกระทำผิดต่างกรรมต่างวาระกับการกระทำผิดที่ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยไปแล้ว การกระทำของจำเลยไม่ใช่เป็นการกระทำครั้งเดียวคราวเดียวต่อเนื่องกัน จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ

(๘) คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๖/๒๕๐๘ วินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสองกับพวก เข้าล้อมผู้เสียหายแล้ว จำเลยที่ ๑ บอกว่าอ้าวเป็นตำรวจ พร้อมกับเอาบัตรประจำตัวแลบกระเป๋าสื่อขอค้นผู้เสียหาย ผู้เสียหายเชื่อจึงยอมให้ค้น จำเลยกับพวกค้นแล้วไม่ได้ของผิดกฎหมาย จึงเอามือออกขู่อานาฬิกาข้อมือของผู้เสียหายไปศาลพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองฐานปล้นทรัพย์ไปแล้ว โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ ดังนี้ การแสดงตัวเป็นเจ้าของพนักงานและกระทำการเป็นเจ้าพนักงานตำรวจโดยมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น จำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปครบองค์ความผิดเป็นการเสร็จเด็ดขาดอยู่ในตัวไปตอนหนึ่งแล้ว เมื่อไม่ได้ของผิดกฎหมายจำเลยที่ ๑ กับพวกจึงเอามือออกขู่อานาฬิกาข้อมือ ถือว่าการกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นความผิดหลายกรรมต่างกันตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๑ สิทธินำคดีมาฟ้องยังไม่ระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๙) คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๐/๒๕๑๒ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยว่า เมื่อผู้เสียหายคนหนึ่งฟ้องคดีเกี่ยวกับการฉ้อโกงของจำเลยดังกล่าวแล้ว โจทก์

ฟ้องจำเลยฐานฉ้อโกงผู้เสียหายคนอื่นในกรณีนี้ก็ได้ เพราะผู้เสียหายเป็นคนละคนต่างถูกหลอกลวงคนละวัน คนละเวลา จำนวนเงินที่ถูกหลอกแตกต่างกัน ตำแหน่งงานที่จะจ้างผู้เสียหายไม่เหมือนกัน จึงเป็นการกระทำต่างกรรมต่างวาระมิใช่เป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวกัน และหาเป็นฟ้องซ้ำกับคดีแรกไม่

(๑๐) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๖/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า เมื่อประเด็นข้อกล่าวหาในคดีนี้เป็นคนละเหตุกับประเด็นข้อกล่าวหาจำเลยในคดีก่อน ฟ้องในคดีนี้ย่อมไม่เป็นฟ้องซ้ำกับฟ้องในคดีก่อน

(๑๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๔๘/๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า การที่จำเลยมีลูกกระเบิดมือไว้ในความครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต และใช้กระเบิดมือนั้นในการต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานถือว่าเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน เมื่อโจทก์แยกฟ้องและศาลลงโทษจำเลยฐานมีวัตถุระเบิดไว้ในความครอบครองแล้ว คดียอมเสร็จเด็ดขาดเฉพาะกระทำความผิดนั้น ส่วนกระทำความผิดที่จำเลยกระทำต่อผู้เสียหายฐานต่อสู้ขัดขวางและพยายามฆ่าเจ้าพนักงานนั้น เป็นอีกกระบวนหนึ่งซึ่งยังไม่มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดตามมาตรา ๓๙ (๔) สิทธินำคดีอาญามาฟ้องจึงไม่ระงับ

(๑๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๒/๒๕๒๒ วินิจฉัยว่า คดีเดิมเป็นเรื่องเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศและเหตุเกิดระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๓ คดีนี้เป็นเรื่องเครื่องหมายการค้าจดทะเบียนในต่างประเทศ ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ต้นฉบับจดทะเบียนเครื่องหมาย

การค้าในสมุดทะเบียนส่วนกลางของต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ของประเทศนั้นรับรองสำเนา สถานทูตไทยส่งสำเนานั้นมา ฟังสำเนานั้นเป็นพยานหลักฐานได้

ข้อ ๓. มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว หมายความว่า ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ไม่ว่าศาลจะพิพากษายกฟ้องหรือพิพากษาลงโทษจำเลยก็ตาม ซึ่งอาจเป็นกรณีที่ศาลฎีกาได้พิพากษาแล้ว หรือศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาไปแล้วและคู่ความไม่อุทธรณ์ฎีกา หรือคู่ความต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ฎีกาต่อไปก็ตาม ซึ่งถือว่าคดีถึงที่สุดหรือเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว โจทก์ไม่ว่าจะเป็นพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายจะนำคดีดังกล่าวมาฟ้องจำเลยคนเดียวกันในกรรมอันเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ เพราะสิทธิในการนำคดีอาญานั้นมาฟ้องเป็นอันระงับไปแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ อนุ (๔) แต่ในเรื่องที่ว่าคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้องนี้มีปัญหาอยู่หลายประการ จึงขออธิบายโดยแยกตามพฤติการณ์แห่งคดีเป็นเรื่องอื่น ๆ ไปดังต่อไปนี้

๑. ศาลยกฟ้องเพราะคดีไม่อยู่ในอำนาจศาล โจทก์ฟ้องให้มีได้ไม่ต้องห้ามเพราะไม่ถือว่าเป็นฟ้องซ้ำ เพราะยังมีได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๖/๒๕๔๖ วินิจฉัยว่า คดีซึ่งศาลทหารยก

ฟ้อง ไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหารนั้น โจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลพลเรือนใหม่ได้

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๒๒/๒๕๘๖ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องจำเลยในความผิดหลายกระทงต่อศาลทหาร ศาลทหารพิพากษาลงโทษจำเลยในความผิดบางฐาน แต่ยังมีได้พิพากษาความผิดฐานอื่นเพียงแต่วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องต่อศาลนั้นเช่นนั้น ไม่ใช่กรณีศาลพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง โจทก์มีสิทธิฟ้องคดีในความผิดนั้นยังศาลพลเรือนได้

ในการที่จะให้นับกำหนดโทษจำเลยนั้น ถ้าศาลเห็นว่ากรณัโทษจำเลยต่อจากโทษคดีอื่นจะทำให้จำเลยรับโทษหนักเกินควรแก่ความผิด เช่นนี้ศาลมีอำนาจให้นับโทษจำเลยพร้อมกันไปได้

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๙๕/๒๕๙๗ วินิจฉัยว่า ศาลแขวงพิพากษายกฟ้องโจทก์เพราะศาลแขวงไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนั้น โจทก์มาฟ้องใหม่ต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ไม่เป็นการฟ้องซ้ำ

(๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๖๔/๒๕๐๕ วินิจฉัยว่า ฟ้องศาลทหารฐานพยายามฆ่าคน มีจำเลย ๓ คน จำเลยที่ ๑ และ ๓ ศาลทหารพิพากษาว่าไม่มี ความผิด ส่วนจำเลยที่ ๒ ฟังว่าทำร้ายร่างกายผู้เสียหายบาดเจ็บ ซึ่งเป็นความผิดที่ศาลพลเรือนพิจารณาพิพากษาได้ จึงพิพากษายกฟ้อง โจทก์มาฟ้องจำเลยทั้งสามต่อศาลพลเรือนใหม่ฐานร่วมกันทำร้ายผู้เสียหายถึงบาดเจ็บ ดังนี้ สำหรับจำเลยที่ ๑ และ ๓ ถือว่าได้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้

ฟ้องไปแล้ว ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) ศาลพลเรือนคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะจำเลยที่ ๒ เท่านั้น

(๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๑๒/๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า คดีก่อนศาลยกฟ้อง เพราะทนายโจทก์ลงชื่อเป็นโจทก์โดยลำพังโดยไม่มีอำนาจ ทั้งข้อหาก็อยู่ในอำนาจศาลทหารโดยไม่ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงแห่งคดี การยกฟ้องจึงหาใช่เพราะศาลได้พิจารณาถึงเนื้อหาความผิดที่ได้ฟ้องไม่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีใหม่ได้ ไม่เป็นฟ้องซ้ำอ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๐๑/๒๕๐๓

(๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๘/๒๕๐๗ วินิจฉัยว่า ศาลทหารวินิจฉัยแต่เพียงว่าการกระทำของจำเลยไม่มีความผิดฐานปล้นทรัพย์ คดีไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารที่จะพิจารณาจึงพิพากษายกฟ้องคดีนั้น สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์ยังหาได้ระงับไปไม่ โจทก์ยอมฟ้องจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์หรือรับของโจรในการกระทำเดียวกันนั้นต่อศาลพลเรือนได้อีก

(๗) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๓/๒๕๐๗ วินิจฉัยว่า การที่ศาลทหารกล่าวไว้ในคำพิพากษาให้ยกคำขอที่ขอให้กักกันจำเลยเพราะไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหารนั้น หาดัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องขอให้กักกันจำเลยต่อศาลที่มีอำนาจไม่

๒. ศาลยกฟ้องเพราะไม่ระบุเวลาและสถานที่ที่เกิดการกระทำผิด อันเป็นฟ้องที่ไม่สมบูรณ์นั้นว่าเป็นฟ้องซ้ำ

เพราะถือว่าศาลได้ยกฟ้องในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๖/๒๕๙๐ วินิจฉัยว่า คำพิพากษายกฟ้องคดีก่อนโดยวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยที่โจทก์กล่าวอ้างมาในฟ้องนั้นไม่แน่ชัดว่าจำเลยกระทำความผิดในเวลาใด ซึ่งจะลงโทษจำเลยสำหรับความผิดที่ขอให้ลงโทษไม่ได้ ดังนี้ ถือได้ว่าศาลได้พิพากษาในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว จะฟ้องอีกไม่ได้

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๘/๒๕๙๑ วินิจฉัยว่า คดีก่อนศาลสืบพยานโจทก์จำเลยเสร็จแล้ว แล้วศาลพิพากษายกฟ้อง เพราะฟ้องของโจทก์ไม่ได้ระบุที่เกิดเหตุการกระทำผิด โจทก์จึงมาฟ้องใหม่ ดังนี้ ถือว่าเป็นการฟ้องซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) ต้องยกฟ้อง

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๗๖/๒๕๙๕ วินิจฉัยว่า เดิมโจทก์เคยยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลครั้งหนึ่งแล้วแต่ศาลพิพากษายกฟ้อง โดยเหตุที่ฟ้องโจทก์ไม่ระบุเวลากระทำผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕ (๕) จึงเป็นฟ้องที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย การที่ศาลยกฟ้องคดีก่อนเป็นการยกฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑ ดังนี้ ถือว่าเวลากระทำผิดเป็นข้อสำคัญที่โจทก์ต้องกล่าวในฟ้อง และเวลากระทำผิดนี้ก็ข้อเท็จจริงในเรื่องความผิดที่จำเลยกระทำนั้นเอง จึงได้ชื่อว่าศาลได้ยกฟ้องในความผิดซึ่งได้

ฟ้องแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) โจทก์จะมายื่นฟ้องเป็นคดีนี้ขึ้นใหม่อีกไม่ได้

(๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๙๓/๒๔๙๙ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัสแต่ในฟ้องมิได้ระบุเวลากระทำผิด ศาลจึงมีคำสั่งให้ยกฟ้อง เช่นนี้ถือว่าศาลได้ยกฟ้องในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว โจทก์จะมายื่นฟ้องกรณีนั้นใหม่อีกไม่ได้เป็นฟ้องซ้ำ

(๕) คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๗/๒๕๐๒ วินิจฉัยว่า ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยหาว่าพยายามฆ่าคน แต่มิได้กล่าวเวลาและสถานที่ซึ่งจำเลยกระทำผิด ทั้งมิได้บรรยายให้เข้าองค์ประกอบความผิดฐานพยายามฆ่าคน ศาลสั่งให้แก้ฟ้องเสียให้ถูกต้องแต่โจทก์ไม่แก้ ศาลจึงพิพากษายกฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๑, ๑๘๕ นั้น ถือว่ามีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว พนักงานอัยการจะฟ้องจำเลยในความผิดฐานนั้นอีกไม่ได้

(๖) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๒๕/๒๕๒๒ วินิจฉัยว่า สถานที่เกิดเหตุเป็นสาระสำคัญที่โจทก์จะต้องกล่าวบรรยายมาในฟ้อง การที่ศาลชั้นต้นยกฟ้องเพราะฟ้องโจทก์ขาดรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่เกิดการกระทำผิด ย่อมเห็นได้อยู่ในตัวแล้วว่า การกระทำของจำเลยตามที่โจทก์กล่าวอ้างมาในฟ้องไม่ปรากฏแน่ชัดว่าจำเลยได้กระทำผิด ณ สถานที่ใด จึงถือได้ว่าคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง สิทธินำ

คดีอาญามาฟ้องของโจทก์ย่อมระงับไป แม้โจทก์จะยื่นฟ้องใหม่ก่อนอุทธรณ์คดีนั้น ก็ไม่ทำให้เกิดสิทธิที่จะฟ้อง

ข้อยกเว้น ถ้าคดีก่อน ศาลยกฟ้องเพราะฟ้องบรรยายรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาซึ่งเกิดการกระทำผิดในอนาคต ไม่พอที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕ (๕) ถือว่าศาลชั้นต้นไม่ได้ยกฟ้องโจทก์เพราะเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดหรือคดีขาดอายุความแล้ว หรือมีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกรับโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ ดังนั้น ในคดีก่อนจึงยังไม่มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องใหม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๙๐/๒๕๒๔)

๓. ศาลยกฟ้องเพราะฟ้องเคลือบคลุม โดยโจทก์มิได้บรรยายรายละเอียดแห่งฟ้องที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี หรือโจทก์บรรยายฟ้องขัดแย้งกันอันทำให้จำเลยเสียเปรียบไม่เข้าใจข้อหา นั้น ถือว่าศาลยังมีได้วินิจฉัยในความผิดซึ่งได้ฟ้อง จึงฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๐๒/๒๔๙๖ วินิจฉัยว่า คดีซึ่งศาลทหารยกฟ้องเพราะไม่อยู่ในอำนาจของศาลทหารนั้น โจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลพลเรือนใหม่ได้

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๓๑/

๒๕๑๔ วินิจฉัยว่า โจทก์เคยฟ้องจำเลยด้วยข้อหาลักทรัพย์หรือรับของโจรศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องในชั้นใดสวนมูลฟ้อง โดยวินิจฉัยว่า ฟ้องโจทก์ระบุข้อหาฐานความผิดทั้งสองตามที่กล่าวมาในฟ้องขัดกัน เป็นฟ้องเคลือบคลุม ดังนี้ ย่อมถือไม่ได้ว่า เป็นคำพิพากษาที่ได้วินิจฉัยในความผิดซึ่งได้ฟ้อง โจทก์นำคดีมาฟ้องใหม่ได้

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๗๐/๒๕๒๑ วินิจฉัยว่า จำเลยเคยถูก ข ฟ้องว่าเบียดความเท็จมาแล้วศาลพิพากษายกฟ้องเพราะฟ้องเคลือบคลุม ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕ (๕) โจทก์มาฟ้องจำเลยในคดีเดียวกันอีก คดีก่อนศาลยังไม่ได้วินิจฉัยความผิดซึ่งได้ฟ้อง ไม่เป็นฟ้องซ้ำตาม มาตรา ๓๙ (๔)

ข้อยกเว้น ถ้าศาลพิพากษายกฟ้องโดยเห็นว่าเป็นฟ้องเคลือบคลุม และไม่ครบองค์ประกอบเป็นความผิดหรือระบุข้อเท็จจริงอันไม่เป็นความจริง ต้องถือว่าศาลยกฟ้องในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้วจะฟ้องใหม่ไม่ได้

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๐/๒๔๙๗ วินิจฉัยว่า ศาลพิพากษายกฟ้องเพราะฟ้องไม่ถูกต้องและยกฟ้องในความผิดซึ่งได้ฟ้องด้วย ย่อมฟ้องใหม่ไม่ได้

ฟ้องไม่ระบุชื่อเจ้าทรัพย์ ศาลยกฟ้องโดยอ้างว่าฟ้องเคลือบคลุมและไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ เพราะไม่ระบุชื่อเจ้าทรัพย์ จำเลยไม่ได้เอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยทุจริตดังนี้

โจทก์มาฟ้องใหม่ไม่ได้

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๘๒/๒๕๘๘ วินิจฉัยว่า ศาลยกฟ้อง เพราะฟ้องระบุงข้อเท็จจริงมาไม่เป็นความจริงนั้น ถือว่ายกฟ้องในความผิดซึ่งได้ฟ้อง โจทก์จะมาฟ้องใหม่ไม่ได้

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๒/๒๕๙๑ วินิจฉัยว่า ในกรณีเรื่องเดียวกัน ศาลพิพากษายกฟ้องโดยอ้างว่า ฟ้องเคลือบคลุมบ้าง ไม่ครบองค์ประกอบเป็นความผิดบ้าง ดังนั้นถือว่ายกฟ้องในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้วจะฟ้องใหม่ไม่ได้

๔. ศาลยกฟ้องเพราะโจทก์มิได้ลงชื่อในฟ้อง เป็นกรณีที่ศาลยังมิได้พิจารณาเรื่องที่โจทก์ฟ้องจำเลย จึงถือไม่ได้ว่าศาลได้พิพากษาในความผิดที่โจทก์ฟ้อง โจทก์มีสิทธิฟ้องจำเลยใหม่ได้ ไม่ถือเป็นฟ้องซ้ำ

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๐๑/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยว่า กรณีที่ศาลยังมิได้พิพากษายกฟ้องเพราะโจทก์มิได้ลงชื่อในฟ้องนั้น เป็นกรณีที่ศาลยังมิได้พิจารณาเรื่องที่โจทก์ฟ้องจำเลย จึงถือไม่ได้ว่า ศาลได้พิพากษาในความผิดที่โจทก์ฟ้อง โจทก์มีสิทธิฟ้องจำเลยใหม่ได้ไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๑๒/๒๕๐๖ วินิจฉัยว่า คดีก่อนศาลยกฟ้อง เพราะทนายโจทก์ลงชื่อเป็นโจทก์โดยลำพังโดยไม่มีอำนาจ ทั้งข้อหาก็อยู่ในอำนาจศาลทหารโดยไม่ได้วินิจฉัยข้อ

เท็จจริงแห่งคดี การยกฟ้องจึงหาใช่เพราะศาลได้พิจารณาถึงเนื้อหาความผิดที่ได้ฟ้องไม่ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีใหม่ได้ ไม่เป็นฟ้องซ้ำอ้างคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๐๑/๒๕๐๓

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๑๘/๒๕๒๒ วินิจฉัยว่า ศาลยกฟ้องคดีเดิม เพราะฟ้องไม่ลงชื่อผู้เรียงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๗) โจทก์ฟ้องคดีเดียวกันใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

(๔) คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๘๖/๒๕๒๔ วินิจฉัยว่า คดีก่อนศาลชั้นต้นพิพากษาเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังครบกำหนดแล้ว แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง เพราะโจทก์มิได้ลงลายมือชื่อในฟ้อง เท่ากับว่าศาลยังมิได้พิจารณาเรื่องที่โจทก์ฟ้อง ยังถือไม่ได้ว่าศาลได้พิพากษาในความผิดที่โจทก์ฟ้อง สิทธิในการฟ้องคดีของโจทก์จึงไม่ระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔)

๕. ศาลยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง โดยโจทก์มิได้บรรยายฟ้องแจ้งชัดถึงอำนาจฟ้องของโจทก์นั้น ถือว่าศาลยังมิได้วินิจฉัยชี้ขาดในการกระทำผิดของจำเลย จึงฟ้องใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

อุทธรณ์

(๑) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๙๔/๒๕๑๗ วินิจฉัยว่า โจทก์ฟ้องจำเลยมาครั้งหนึ่งแล้ว ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้วพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ปรากฏว่าเป็น

เพราะคำฟ้องนั้นโจทก์มิได้บรรยายฟ้องโดยแจ้งชัดถึงอำนาจฟ้องของโจทก์ โจทก์จึงฟ้องจำเลยเป็นคดีใหม่ด้วยข้อหาเดียวกันนั้นต่อศาลชั้นต้นเดียวกัน โดยบรรยายอำนาจฟ้องของโจทก์ให้ชัดขึ้น ดังนี้ สิทธิภาคีมาฟ้องของโจทก์ยังหาได้ระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) ไม่ เพราะศาลยังมิได้วินิจฉัยชี้ขาดในการกระทำผิดของจำเลย

(๒) คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๘๗๙/๒๕๒๑ วินิจฉัยว่า ผู้ร้องร้องขอคืนของกลางที่ศาลริบ ศาลยกคำร้องเพราะฟังไม่ได้ว่าผู้ร้องมีตัวเป็นหางหุ้นส่วนจำกัดจริงหรือไม่ ผู้ร้องร้องใหม่ได้

(๓) คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๖๕/๒๕๒๒ วินิจฉัยว่า ศาลพิพากษายกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องด้วยวาจาไม่ได้พิจารณาเรื่องที่ฟ้องไม่ได้พิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดที่ได้ฟ้อง โจทก์ฟ้องใหม่ได้

๕. ศาลยกฟ้องเพราะฟ้องไม่ลงชื่อผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๗) ซึ่งเป็นฟ้องที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นถือเท่ากับว่าศาลยังมิได้พิจารณาเรื่องที่โจทก์ฟ้องเช่นกัน จึงยังถือไม่ได้ว่าศาลได้พิพากษาในความผิดที่โจทก์ฟ้อง สิทธิในการฟ้องคดีของโจทก์จึงไม่ระงับไป

อุทธรณ์

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๑๘/๒๕๒๒ วินิจฉัยว่า ศาลยกฟ้องคดีเดิม เพราะฟ้องไม่ลงชื่อผู้เรียงตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๗) โจทก์ฟ้องคดีเดียวกันใหม่ได้ไม่เป็นฟ้องซ้ำ

ข้อสังเกต

๑. เรื่องการพิพากษาคดีอาญาที่ยังมิได้วินิจฉัยในความผิดที่ฟ้องนี้ อาจมีได้อีกหลายอย่างหลายประการ ซึ่งจะต้องพิจารณาเฉพาะเรื่องไปว่า การยกฟ้องนั้นเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดในความผิดที่ได้ฟ้องนั้นหรือไม่ เพราะมีคดีบางเรื่องให้เห็นได้ยาก เช่น ศาลพิพากษายกฟ้อง เพราะคดีโจทก์ขาดอายุความ ดังนี้อาจนุลอมถือได้ว่าเป็นการชี้ขาดในความผิดที่ได้ฟ้องนั้นแล้ว แม้ตามข้อเท็จจริงจะไม่ได้วินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดจริงหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ได้ชี้แล้วว่า แม้จำเลยกระทำความผิดจริง สิทธิฟ้องร้องของโจทก์ก็เป็นอันระงับไปเสียแล้วโดยอายุความนั่นเอง

๒. คดีอาญาที่ศาลเห็นว่าฟ้องของโจทก์บกพร่องจึงพิพากษายกฟ้อง และสั่งไว้ด้วยว่าไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องใหม่ภายในอายุความเช่นนี้ เมื่อโจทก์นำคดีมาฟ้องใหม่ภายในอายุความศาลก็รับไว้พิจารณาได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๕๘/๒๔๘๑)

๓. คดีอาญาที่ศาลพิพากษายกฟ้องเพราะโจทก์ขาดนัดในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือในชั้นพิจารณานั้นเมื่อโจทก์ไม่มาศาลตามกำหนดนัด ศาลจะมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๓๒, ๑๗๔ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ย่อมไม่ถูกต้อง ศาลควรพิพากษายกตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๖ ซึ่งโจทก์จะฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ เพราะมีบัญญัติไว้ชัดตามบทมาตราดังกล่าว แต่เมื่อศาลชั้นต้นได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีและคำสั่งนั้นถึงที่สุดไปแล้ว ผลแห่งคดีจึงเป็นว่าศาลมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเช่นนี้ ไม่ทำให้สิทธินำคดีมาฟ้องของโจทก์ระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ เพราะไม่ใช่เป็นการถอนคำร้องทุกข์ถอนฟ้อง ย่อมความในคดีความผิดต่อส่วนตัว และไม่ใช่เป็นกรณีที่ให้มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง ฉะนั้นการที่โจทก์นำคดีอาญานั้นมาฟ้องอีกจึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔/๒๔๙๖ และ ๑๖๒-๑๖๓/๒๕๐๖ แต่คดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ทนายโจทก์มาศาลแล้วจะเรียกว่าโจทก์ขาดนัดไม่ได้ เพราะทนายโจทก์ได้มาศาลตามวันเวลานัดแล้ว หากแต่ไม่มีพยานโจทก์มาศาล และโจทก์ก็ไม่ได้ร้องขอเลื่อนคดี เช่นนี้ถือว่าโจทก์ไม่มีพยานสืบ พิพากษายกฟ้องเสีย เพราะเหตุนี้จึงมีผลเช่นเดียวกับการพิพากษายกฟ้องโดยโจทก์พิสูจน์ความผิดของจำเลยไม่ได้สมตามฟ้องนั่นเอง จึงถือได้ว่า ศาลได้พิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว พนักงานอัยการจะยกเอากรณีเดียวกันนี้ขึ้นมาฟ้องจำเลยอีกไม่ได้ เพราะหาใช่เป็นคดีที่ศาลพิพากษายกฟ้องโดยโจทก์ขาดนัดไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๕๒/๒๔๙๒)

๔. กรณีที่ศาลพิพากษายกฟ้องในคดีความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหาย

เป็นโจทก์เพราะไม่มาตามกำหนดนัดในชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๖ ทำให้โจทก์ฟ้องจำเลยในเรื่องเดียวกันอีกไม่ได้ หลังจากที่ศาลพิพากษายกฟ้องของโจทก์ โจทก์ได้ยื่นคำขอให้ศาลยกคดีของตนขึ้นไต่สวนมูลฟ้องใหม่ แต่ได้ถอนคำร้องเสีย จึงเท่ากับไม่มีการยื่นคำร้อง โจทก์จะเข้ามาเป็นโจทก์ร่วมกับพนักงานอัยการที่ฟ้องจำเลยเกี่ยวกับเช็คพิพาทไว้แล้วอีกไม่ได้ และสิทธิของพนักงานอัยการที่ฟ้องจำเลยไว้ก่อนศาลพิพากษายกฟ้องของโจทก์ก็ระงับไปด้วย (คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๖/๒๕๒๓)

๕. แต่เดิมมา สมมุติว่าโจทก์เคยฟ้องจำเลยฐานทำร้ายร่างกายหรือพยายามฆ่าผู้เสียหายก็ตาม เมื่อศาลพิพากษาลงโทษจำเลยแล้ว ต่อมาผู้เสียหายถึงแก่ความตายเพราะบาดแผลที่จำเลยทำร้ายโจทก์จะฟ้องจำเลยเป็นคดีอีกเรื่องหนึ่ง ขอให้ลงโทษจำเลยฐานฆ่าคนนั้น แต่เดิมมาเคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๘/๒๔๘๑, ๑๔๙/๒๔๘๓ วินิจฉัยว่าเป็นเรื่องต่างประเด็นกัน ไม่เป็นการฟ้องซ้ำตามกฎหมาย แต่ปัจจุบันได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๑๙/๒๔๙๒, ๓๑๑๖/๒๕๒๕, ๑๔๓๘/๒๕๒๗ วินิจฉัยกลับคำพิพากษาเดิมดังกล่าวว่า โจทก์จะฟ้องจำเลยฐานฆ่าคนซึ่งเป็นการกระทำความผิดเดียวกัน แม้คดีก่อนอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์อีกก็ไม่ได้ เพราะถือได้ว่ามีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้วต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา

๓๙ (๔)

๖. กรณีที่ศาลลงโทษจำเลยฐานละเมิดอำนาจศาล เช่น ประพฤติตนไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล เป็นการลงโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑ (๑), ๓๓ นั้น ภายหลังจำเลยถูกฟ้องฐานทำร้ายร่างกายหรือขอหาฐานแจ้งความเท็จ หรือขอหาอื่น ๆ ได้อีก เพราะเรื่องก่อนศาลลงโทษเองโดยโจทก์มิได้ฟ้อง สิทธินำคดีอาญามาฟ้องของโจทก์จึงไม่ระงับไป (คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๗/๒๔๘๔, ๒๓๐๒/๒๕๒๓)

๗. คดีที่มีจำเลยหลายคนถูกฟ้องเป็นคดีอาญาในเรื่องเดียวกัน จำเลยบางคนให้การรับสารภาพ โจทก์แถลงต่อศาลขอแยกจำเลยที่ให้การปฏิเสธไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหาก เพื่อสะดวกแก่การพิจารณาสำหรับจำเลยที่ให้การรับสารภาพในชั้นศาลไว้แล้วศาลสั่งอนุญาต ดังนี้ โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องคดีเฉพาะตัวจำเลยที่ถอนนั้นใหม่ได้ไม่ต้องห้ามว่าเป็นฟ้องซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) เพราะศาลยังมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๑-๒๑๒/๒๔๙๐)

๘. กรณีความผิดอันเดียวกัน พนักงานอัยการยื่นฟ้องแล้ว คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา ผู้เสียหายก็มีอำนาจยื่นฟ้องอีกได้ ในทำนองตรงกันข้าม ผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้วพนักงานอัยการก็มีอำนาจยื่นฟ้องจำเลยคนเดียวกันได้เช่นกันโดยจะต้องเป็นการฟ้องก่อนที่ศาลจะพิพากษาคดีนั้น ส่วนการที่ศาลจะสั่งให้รวมพิจารณาไปด้วยกัน

หรือไม่นั้น ย่อมอยู่ในอำนาจที่ศาลจะใช้ดุลพินิจ ต่อมาเมื่อศาลพิพากษายกฟ้องคดีใดคดีหนึ่งไปแล้วแต่เดิมมามีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๙/๒๔๘๓, ๗๑๕/๒๔๘๙ และ ๑๗๔๒/๒๔๙๔, ๒๙๙/๒๕๐๗ วินิจฉัยว่าไม่เป็นเหตุให้ระงับการพิจารณาพิพากษาคดีหลัง เพราะสิทธิฟ้องร้องของโจทก์ที่ได้ฟ้องไว้ยังคงมีอยู่ แต่ปัจจุบันได้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๔๙๖, ๙๒๕/๒๕๐๐, ๑๐๓๗/๒๕๐๑ และ ๓๔๘๘/๒๕๑๙ วินิจฉัยกลับคำพิพากษาเดิมว่าสิทธิของพนักงานอัยการหรือผู้เสียหายที่ได้ฟ้องไว้แล้วย่อมระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๔) ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากหลักใหญ่ของการลงโทษ คือ จำเลยจะต้องถูกลงโทษจากการกระทำครั้งเดียวได้เพียงหนเดียวเท่านั้น ฉะนั้นใครจะฟ้องก่อนหลัง หรือศาลจะสั่งรวมพิจารณาหรือไม่ ไม่เป็นข้อสำคัญ โดยเฉพาะคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๓๗/๒๕๐๑ ได้ให้เหตุผลไว้อย่างน่าฟังว่า การที่จำเลยจะผิดฐานอะไรนั้นอยู่ที่ข้อเท็จจริง กรรมเดียวกันจะให้ฟังข้อเท็จจริงต่างกันได้อย่างไร เมื่อฟังลงโทษไปอย่างหนึ่งแล้วจะให้ฟังอีกอย่างหนึ่งไม่ได้ และแม้จะฟังได้ก็จะขัดกับหลักใหญ่ในการลงโทษ ศาลจะลงโทษสองซ้ำ จำเลยจะต้องโทษสองคำพิพากษาในกรรมเดียวกันไม่ได้

๙. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๔) ที่บัญญัติว่า “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ชลข เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง” นั้น จะหมายถึงคำพิพากษานั้นต้องถึงที่สุดในศาลฎีกาหรือเพียงแต่มีคำพิพากษาศาลชั้นต้น

หรือศาลอุทธรณ์เท่านั้น เพราะมาตรา ๓๙ (๔) มิได้ใช้ถ้อยคำว่า “คดีถึงที่สุด” ดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ วรรค ๒ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๒๔๕ มาตรา ๒๕๙ และมาตรา ๒๖๒ ได้ใช้คำว่า “คดีถึงที่สุด” ไว้ นอกจากนี้มาตรา ๓๑ ใช้คำว่า “คดีเสร็จเด็ดขาด” และมาตรา ๓๘ ใช้คำว่า “คดีนั้นเป็นอันเสร็จเด็ดขาด” จึงทำให้เห็นได้ว่าอาจจะมีความหมายแตกต่างกัน แต่ตามบทบัญญัติมาตราดังกล่าวรวมทั้งถ้อยคำในมาตรา ๓๙ (๔) ภาษาอังกฤษใช้คำเดียวกันว่า “FINAL” ซึ่งแปลตามรูปศัพท์ว่า สุดท้ายหรือถึงที่สุดแล้ว ฉะนั้น คดีเดิมที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องและโจทก์อุทธรณ์ คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนหรือกลับแก้คำพิพากษาของศาลชั้นต้น คู่ความฎีกา คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลฎีกา เผอิญมีโจทก์คนใหม่มาฟ้องจำเลยคนเดิมในเรื่องเดียวกันนั้นอีกจึงไม่น่าจะถือว่าการถึงที่สุด หรือมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดไปแล้ว และจะถือว่าเป็นฟ้องซ้อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๓ ประกอบด้วยมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ไม่ได้ เพราะโจทก์คนละคน มิใช่โจทก์คนเดียว ซึ่งถ้าแปลถ้อยคำในกฎหมายมาตรา ๓๙ (๔) ดังกล่าว ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เพราะจะต้องรอให้คดีถึงที่สุดเสียก่อนซึ่งอาจทำให้จำเลยต้องโทษสองหนในกรรมอันเดียวกัน และในมาตรา ๓๙ (๔) ใช้ว่า “มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด” มิได้ใช้คำ

ว่า “คดีเสร็จเด็ดขาด” อย่างมาตรา ๓๑, ๓๘ และมาตรา ๕๑ ด้วย ซึ่งน่าจะหมายความว่า เมื่อมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแล้ว แม้คู่ความอุทธรณ์หรือฎีกาต่อไปตามลำดับ ก็ต้องถือว่าคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้ว โจทก์คนอื่นจะมาฟ้องจำเลยในกรรมอันเดียวกันนั้นอีกหาได้ไม่ ดังที่มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๒๔/๒๔๙๖, ๙๒๕/๒๕๐๐, ๑๐๓๗/๒๕๐๑ และ ๓๔๘๘/๒๕๒๙ วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานในปัจจุบัน ซึ่งจะตรงกับภาษาโรมันที่ว่า “NEMO DEBET BIS VEXARI SI CONSTAT CURIAE QUOD SIT PRO UNA ET EADEM CAUSA” ซึ่งแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า NO MAN OUGHT TO BE TWICE

VEXED IF IT BE PROVED TO THE COURT THAI FOR ONE AND THE SAME CAUSE” ซึ่งมีความหมายว่า ไม่มีบุคคลใดที่จะต้องตกอยู่ในห้วงอันตรายแห่งความผิดที่กระทำลงครั้งเดียวถึงสองครั้งสองหน ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่คุ้มครองจำเลย เพื่อให้การกระทำผิดที่เกิดขึ้นในกรรมเดียวกันมีทางยุติ เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้วย่อมจะนำคดีมาฟ้องจำเลยคนเดียวกันในกรรมอันเดียวกันนั้นอีกไม่ได้ เพราะเมื่อได้พิสูจน์ความจริงกันแล้วว่าจำเลยผิดหรือบริสุทธิ์ ก็ควรจะให้ถือว่าเป็นเช่นนั้นจริงเพื่อความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษาและการประสาทความยุติธรรมแก่

ประชาชนทั่วไป ตรงกับหลักกฎหมายที่ว่า การกระทำอันหนึ่งนั้นฟ้องได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้นและถ้าจะเทียบกับกฎหมายอังกฤษแล้วก็จะเห็นได้ว่า ถ้าคดีอาญาเดิม ศาลพิพากษายกฟ้องไปแล้ว โจทก์จะมาฟ้องจำเลยคนเดียวกันในความผิดกรรมเดียวกันนั้นอีก จำเลยก็มีสิทธิยกหลัก “AITREEOIS ACQUIT” ขึ้นต่อสู้ได้ หรือถ้าคดีเดิม ศาลพิพากษาลงโทษ จำเลยก็จะยกหลัก “AUTREFOIS CONVICT” ขึ้นต่อสู้เพื่อให้ศาลพิพากษายกฟ้องได้เช่นกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าคดีก่อนถึงที่สุดหรือไม่ เพราะเมื่อมีคำพิพากษาของศาลในกรรมอันเดียวกัน ก็จะมาฟ้องจำเลยคนเดียวกันนั้นอีกหาได้ไม่